

ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ-ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Μαρία Μαρκοπούλου
Ψυχίατρος MD, MSc, PhD
Διευθύντρια ΕΣΥ

Τμήμα Ψυχιατροδικαστικής ΨΝΘ
Γραμματέας Κλάδου Ψυχιατροδικαστικής ΕΨΕ
Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια

ΕΝΔΟ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

- Βία μέσα στο ίδιο νοικοκυριό
- Βία από εργαζόμενο σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας
- Βία μεταξύ πρώην ή νυν συντρόφων ή συζύγων

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

- Το παγκόσμιο βάρος της ΕΒ βαρύνει συντριπτικά τις γυναίκες.
- Οι γυναίκες 15-44 ετών κινδυνεύουν περισσότερο από βιασμό ή ενδοοικογενειακή βία παρά από καρκίνο, τροχαία ατυχήματα, πόλεμο ή ελονοσία (womensos.gr)
- Αντίθετα, οι άνδρες είναι πολύ πιο πιθανό να βιώσουν βίαιες πράξεις από αγνώστους ή γνωστούς παρά από κάποιο κοντινό τους πρόσωπο (Heise & Moreno, 2002)

WHO 2012, Intimate Partner Violence

*Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί
μία από τις πιο διαδεδομένες
μορφές έμφυλης βίας παγκοσμίως*

ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΔΟ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

- ➔ • **Βία κατά του/της συζύγου ή του/της συντρόφου**
- **Βία κατά των παιδιών**
  - Σωματική κακοποίηση
  - Σεξουαλική παραβίαση ή κακοποίηση
  - Ψυχολογική και συναισθηματική κακοποίηση
  - Παραμέληση
- **Βία κατά των ηλικιωμένων**
  - Σωματική κακοποίηση
  - Σεξουαλική κακοποίηση
  - Ψυχολογική κακοποίηση
  - Οικονομική εκμετάλλευση
  - Παραμέληση ή εγκατάλειψη κ.ά.

ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- **Σωματική βία:** χαστούκια, χτυπήματα, κλωτσιές και ξυλοδαρμοί
- **Σεξουαλική βία,** συμπεριλαμβανομένης της αναγκαστικής σεξουαλικής επαφής και άλλων μορφών σεξουαλικού εξαναγκασμού.
- **Ψυχολογική βία:** προσβολές, υποτιμήσεις, συνεχής ταπείνωση, εκφοβισμός (π.χ. καταστροφή πραγμάτων), απειλές βλάβης, απειλές για απομάκρυνση παιδιών.
- **Έλεγχος συμπεριφορών,** συμπεριλαμβανομένης της απομόνωσης ενός ατόμου από την οικογένεια και τους φίλους, παρακολούθηση των κινήσεών τους και τον περιορισμό της πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους, απασχόληση, εκπαίδευση ή ιατρική περίθαλψη

Μορφές ενδο-οικογενειακής βίας (βία κατά των γυναικών)

- Σωματική βία
- Σεξουαλική βία
- Ψυχολογική βία
- Οικονομική βία

ΒΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΚΥΒΕΡΝΟΒΙΑ

- **1 στις 10 γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση** έχει υποστεί παρενόχληση στον κυβερνοχώρο από την ηλικία των 15 ετών (ανεπιθύμητα ή/και προσβλητικά σεξουαλικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή SMS ή προσβλητικές ή/και ακατάλληλες προβολές σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης)

(European Union Agency for Fundamental Rights, 2014)

- **Νόμος 4411/2016:** Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σύμβαση της Βουδαπέστης 2001) για το **έγκλημα στον Κυβερνοχώρο**
- **Νόμος 4947/2022** Άρθρο 38 - **Εκδικητική Πορνογραφία**

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΕΒ

- χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης
- ιστορικό έκθεσης σε παιδική κακοποίηση
- μάρτυρες οικογενειακής βίας
- αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας
- επιβλαβής χρήση αλκοόλ
- επιβλαβείς αντρικές συμπεριφορές, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης πολλαπλών συντρόφων ή συμπεριφορών που συγχωρούν τη βία
- κοινωνικά πρότυπα που αποδίδουν υψηλότερη θέση στους άνδρες και χαμηλότερη θέση στις γυναίκες
- μειωμένη πρόσβαση των γυναικών στην αμειβόμενη απασχόληση
- χαμηλό επίπεδο ισότητας των φύλων (νόμοι που εισάγουν διακρίσεις κ.λπ.)

Ο Κύκλος της Βίας

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

- Εκτιμήσεις που δημοσιεύθηκαν από τον ΠΟΥ δείχνουν ότι περίπου **1 στις 3 (30%) γυναίκες παγκοσμίως** έχουν υποστεί είτε σωματική ή/και σεξουαλική βία από στενό σύντροφο είτε σεξουαλική βία από μη σύντροφο στη διάρκεια της ζωής τους.
- Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της βίας είναι **βία από οικείο σύντροφο**.

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women> 9/3/2021

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1 in 4 young women (aged 15-24 years) who have been in a relationship will have already experienced intimate partner violence by the time they reach their mid-twenties

Global, regional, and national prevalence estimates of physical or sexual, or both, intimate partner violence against women in 2018 (Παγκόσμια Τράπεζα), Lancet 2022

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- 82% των θυμάτων ενδο-οικογενειακής βίας είναι γυναίκες
- Κάθε μέρα 8 γυναίκες δολοφονούνται από (πρώην ή νυν) συντρόφους (του ίδιου ή του άλλου φύλου) ή μέλη της οικογένειας στην Ευρώπη
- Η οικονομική επιβάρυνση που προκύπτει από την ΕΒ ανέρχεται σε 555 ευρώ για κάθε πολίτη ετησίως
- Το οικονομικό κόστος προκύπτει από άμεσα ή έμμεσα έξοδα

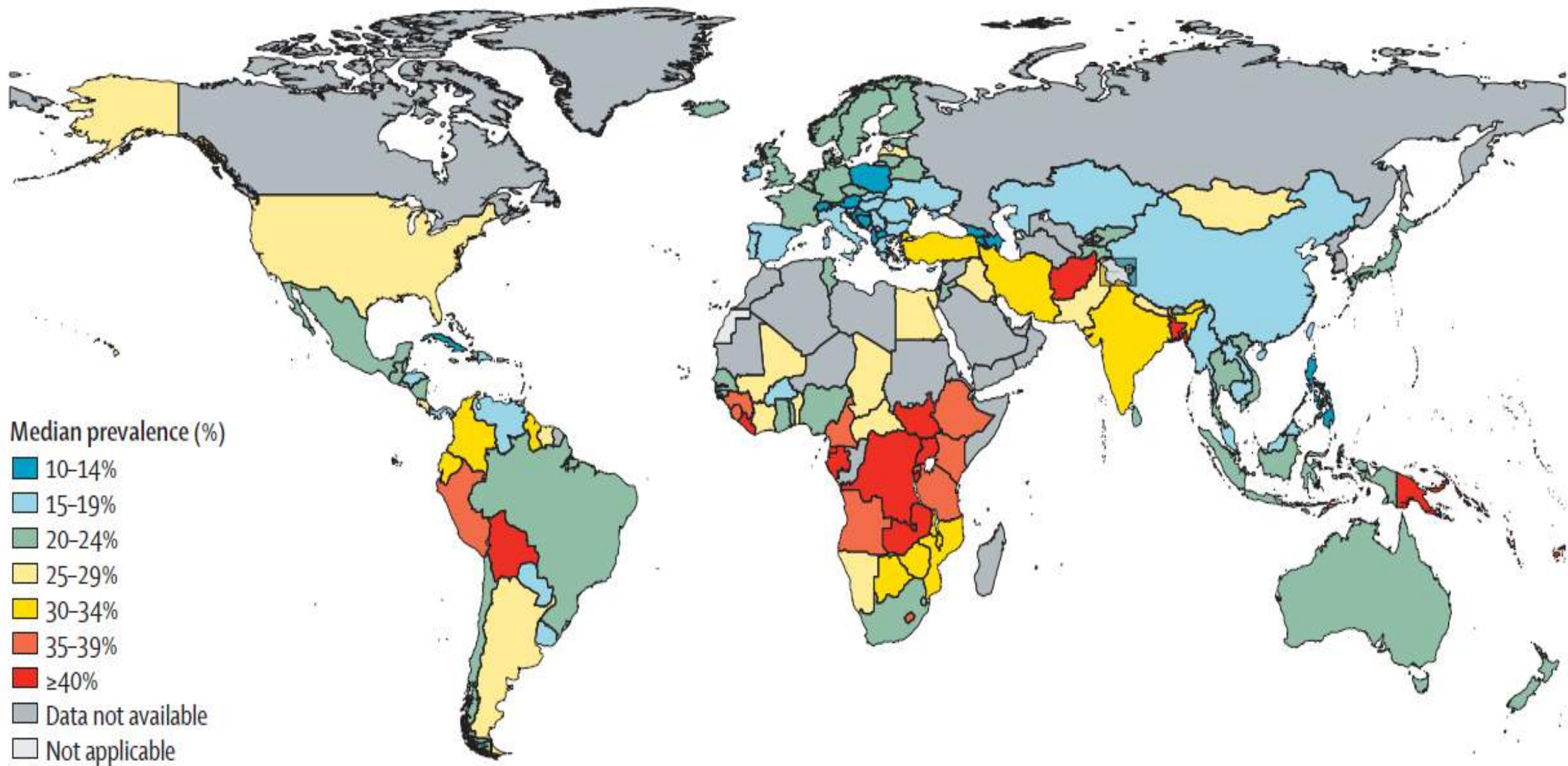
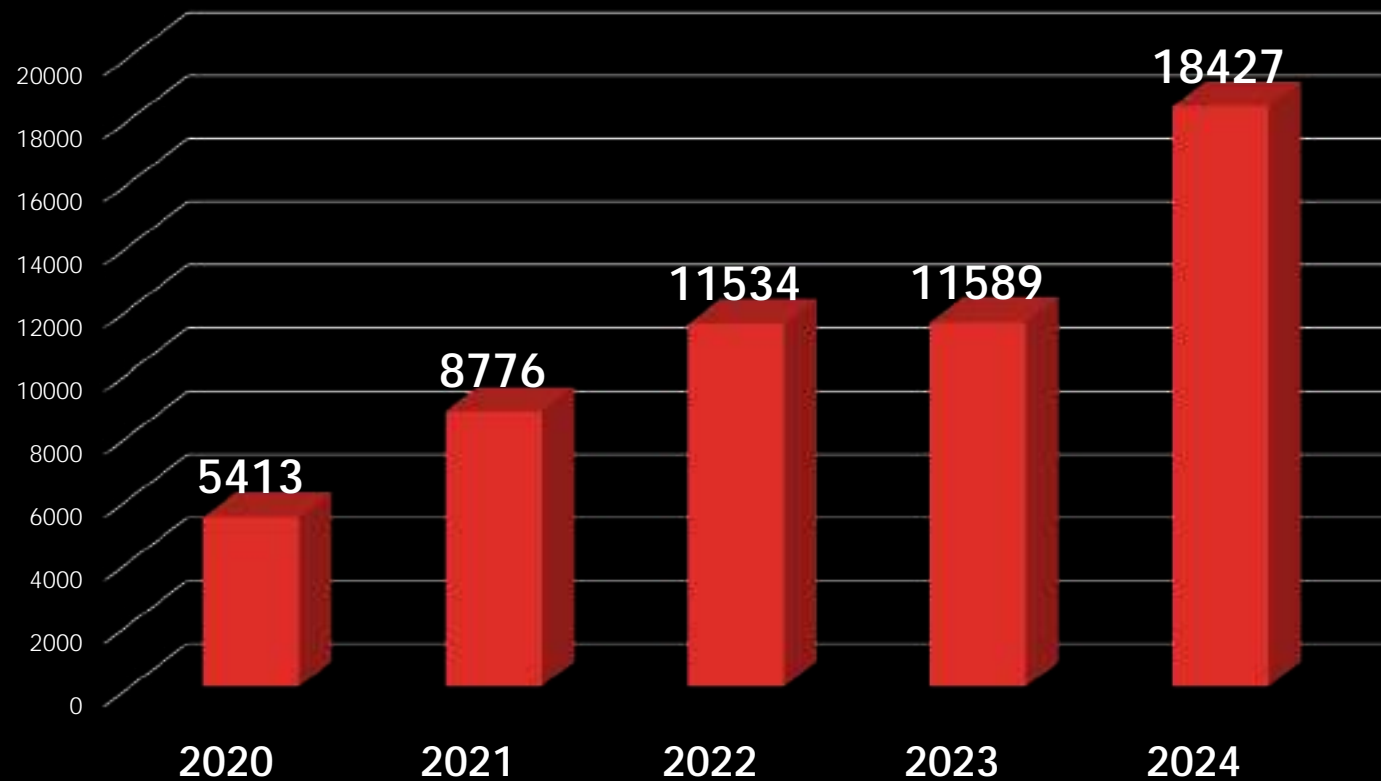

Figure 3: Map of prevalence estimates of lifetime physical or sexual, or both, intimate partner violence among ever-partnered women aged 15-49 years, in 2018

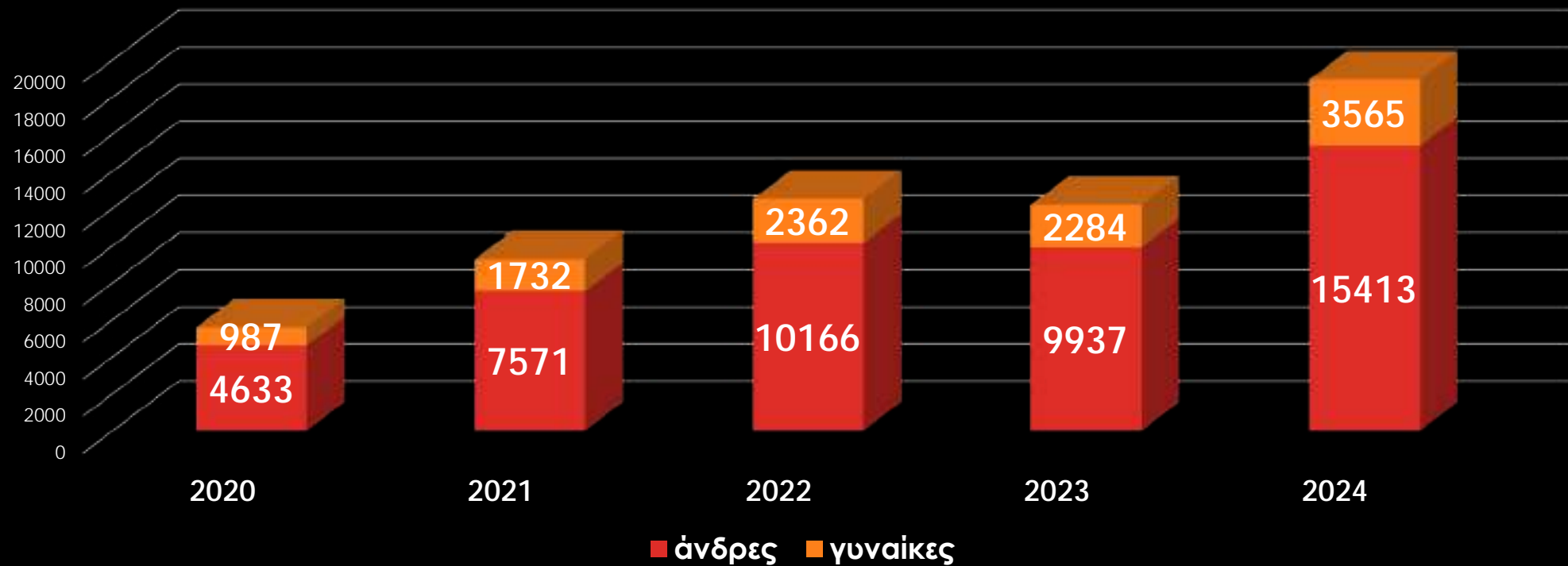
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Περιστατικά ν.3500/2006

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

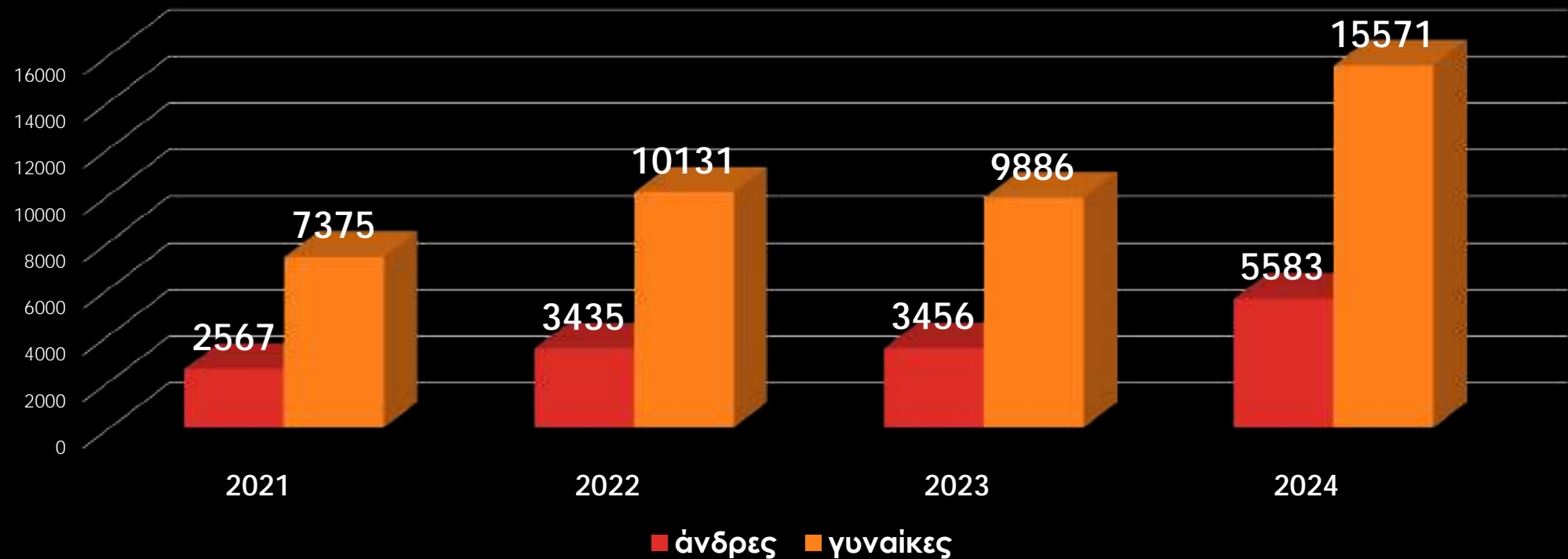
Δράστες v3500/2006

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Θύματα ν.3500/2006

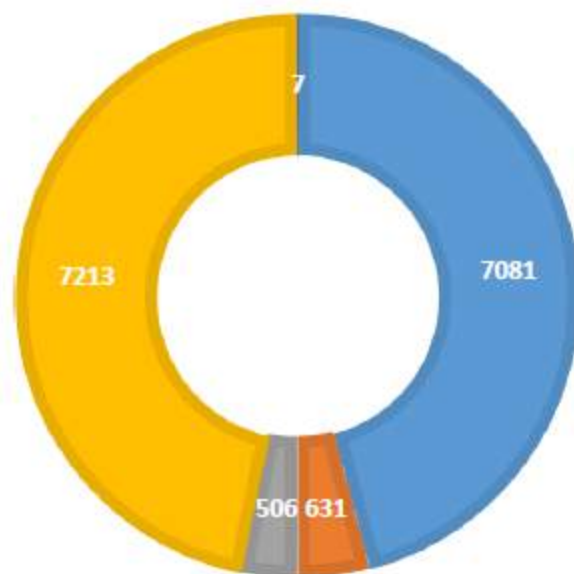

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Περίοδος αναφοράς (1/2023-12/2023)

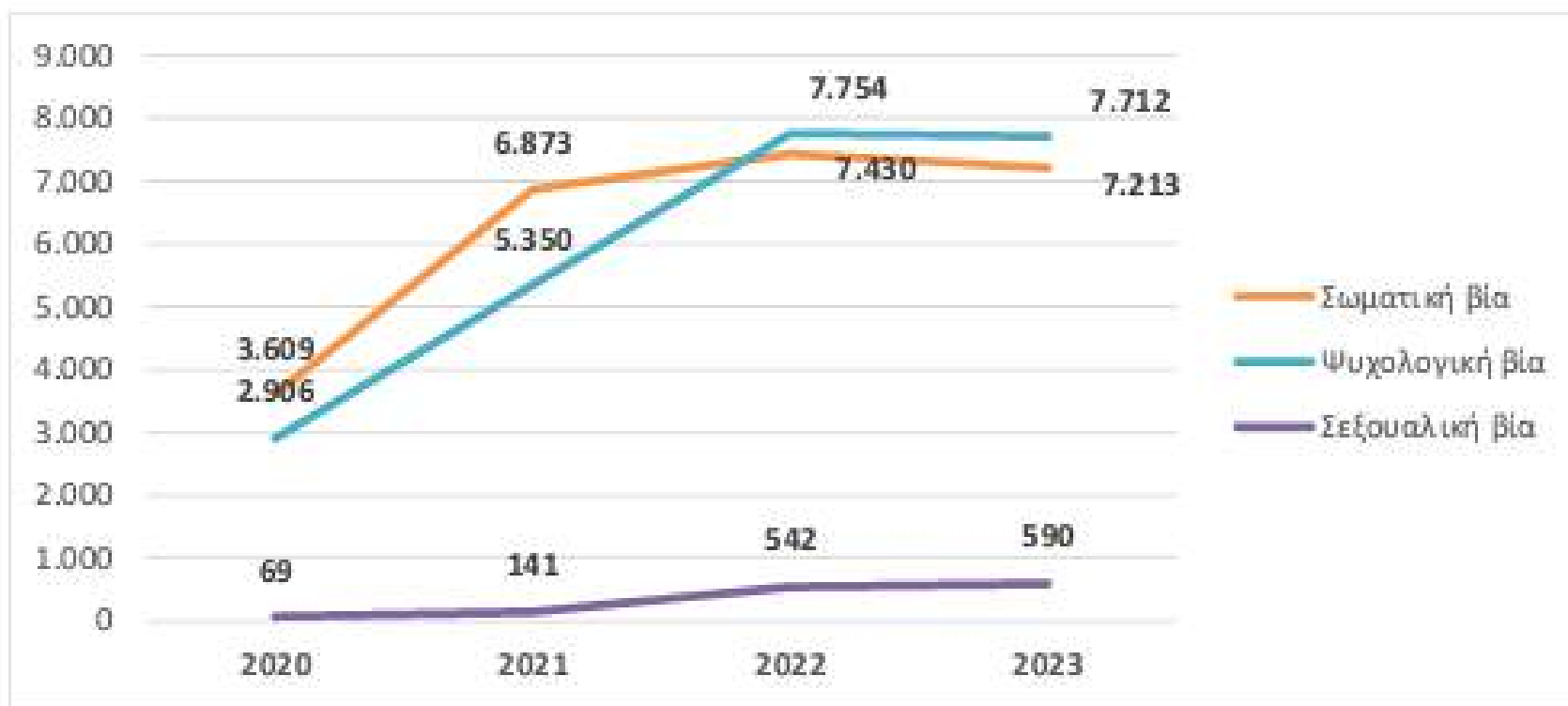
- **Συμβουλευτικά Κέντρα**
  - Συνολικά εξυπηρετήθηκαν 4.656 γυναίκες επιζήσασες βίας και πολλαπλών διακρίσεων
- **Γραμμή Υποστήριξης SOS 15900**
  - Καταγράφηκαν συνολικά 8.575 κλήσεις
- **Ξενώνες Φιλοξενίας**
  - Φιλοξενήθηκαν 562 άτομα: 279 γυναίκες και 283 παιδιά.

ΕΙΔΟΣ ΔΙΑΠΡΑΞΗΣ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ Ν.3500/2006

- Ενδοοικ. Απειλή-αρθ.7 ν.3500/2006
- Ενδοοικ. Παράνομη Βία-αρθ.7 ν.3500/2006
- Ενδοοικ. Προσβολή Γενετήσιας Αξιοπρέπειας-αρθ.9 ν.3500/2006
- Ενδοοικ. Σωματική Βλάβη-αρθ.6 ν.3500/2006
- Κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη-αρθ.8 παρ.2 ν.3500/2006 (338 Π.Κ.)

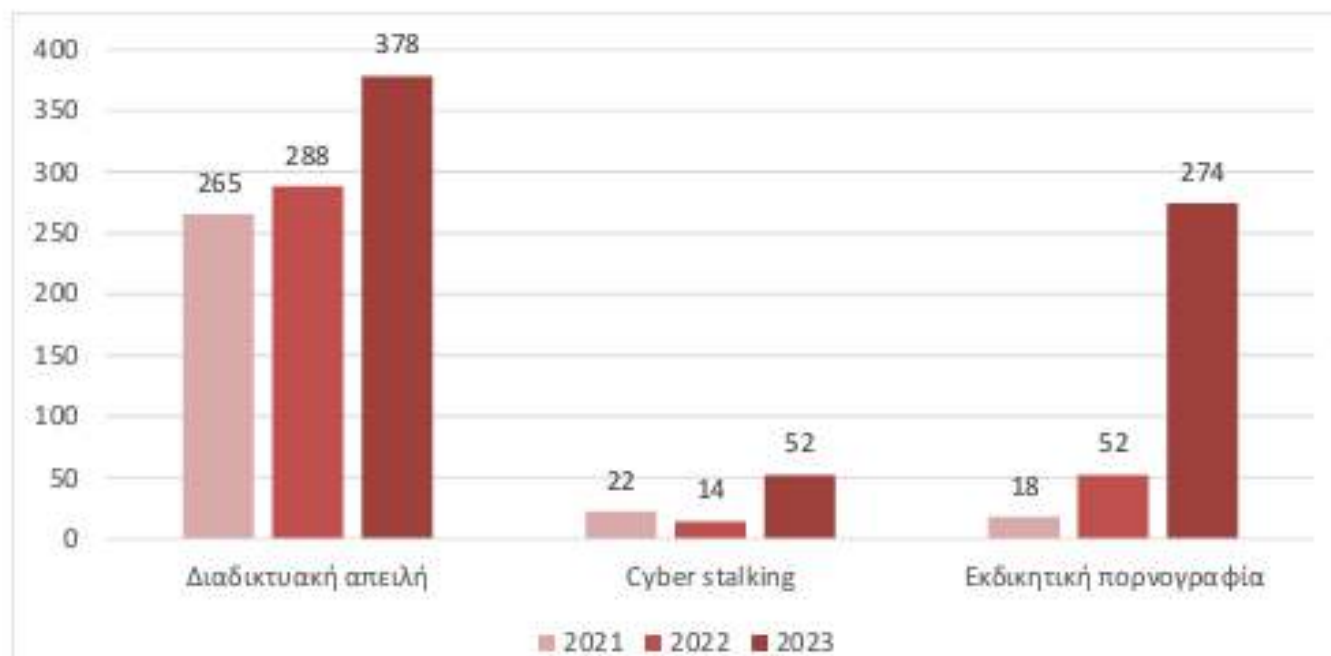
Γράφημα 7: Αριθμός περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας ανά μορφή βίας και έτος (2020-2023, ΕΛΑΣ)

Γράφημα 10: Αριθμός γυναικοκτονιών ανά έτος (2010-2023, ΕΛΑΣ)

Γράφημα 13: Αριθμός θυμάτων διαδικτυακής απειλής, cyber stalking και εκδικητικής πορνογραφίας ανά έτος (ΕΛΑΣ, 2021-2023)

ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΣΥΝΗΘΩΣ ΔΕΝ ΜΙΛΟΥΝ

- Λιγότερο από το 40% των γυναικών που βιώνουν βία αναζητούν βοήθεια κάθε είδους
- Στην πλειονότητα των χωρών με διαθέσιμα δεδομένα για αυτό το θέμα, μεταξύ των γυναικών που αναζητούν βοήθεια, οι περισσότερες προσβλέπουν στην οικογένεια και τους φίλους και πολύ λίγες απευθύνονται σε επίσημους θεσμούς, όπως η αστυνομία και οι υπηρεσίες υγείας
- Λιγότερο από το 10% όσων ζητούν βοήθεια απευθύνθηκαν στην αστυνομία

United Nations Economic and Social Affairs (2015)

ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΣΥΝΗΘΩΣ ΔΕΝ ΜΙΛΟΥΝ

- Λόγω ντροπής
- Λόγω των συνεπειών της κακοποίησης (έλλειψη ενέργειας, αίσθημα αβοήθητου)
- Λόγω άρνησης της ίδιας της κακοποίησης
- Λόγω ελπίδας ότι ο σύντροφος θα αλλάξει
- Λόγω μειωμένης εμπιστοσύνης στην αστυνομία ή/και στους θεσμούς
- Λόγω φόβου για αντίποινα
- Λόγω οικονομικής ή ψυχολογικής εξάρτησης
- Λόγω έλλειψης υποστήριξης
- Λόγω φόβου ότι θα χάσουν τα παιδιά

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

- Μέτρο επανορθωτικής δικαιοσύνης για το θύμα
- Σκοπός είναι να δώσει στα θύματα ένα ισχυρότερο κίνητρο για να καταγγείλουν αξιόποινες ενέργειες σε βάρος τους, δεδομένου ότι η καταγγελία δεν θα ισοδυναμεί απαραίτητα με την εμπλοκή τους στην επαχθή ποινική διαδικασία
- Προϋποθέσεις: η υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης και αποκατάστασης της ζημιάς που προκλήθηκε στο θύμα, η παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού ή θεραπευτικού, κατά περίπτωση, προγράμματος και η δέσμευση για αποφυγή επανάληψης της κακοποιητικής συμπεριφοράς.
- Η ποινική διαμεσολάβηση μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις των αδικημάτων που διώκονται σε βαθμό πλημμελήματος.

Πίνακας 4: Αριθμός δραστηών που αιτήθηκαν ένταξη και ολοκλήρωσαν τα θεραπευτικά προγράμματα του ΕΚΚΑ ανά σχέση θύματος-δράστη ανά έτος (2020-2023, ΕΚΚΑ)

Σχέση θύματος - δράστη	2020			2021			2022			2023		
	Νυν ή πρώην σύντροφοι/ σύζυγοι	Γονείς - τέκνα	Συγγενείς	Νυν ή πρώην σύντροφοι/ σύζυγοι	Γονείς - τέκνα	Συγγενείς	Νυν ή πρώην σύντροφοι/ σύζυγοι	Γονείς - τέκνα	Συγγενείς	Νυν ή πρώην σύντροφοι/ σύζυγοι	Γονείς - τέκνα	Συγγενείς
Αριθμός δραστηών που αιτήθηκαν ένταξη	142	31	20	286	22	13	218	38	27	91	24	8
Αριθμός δραστηών που ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα	31	6	4	62	7	6	102	8	3	76	19	7
Ποσοστό ολοκλήρωσης προγράμματος	21,8%	19,4%	20%	21,7%	31,8%	46,2%	46,8%	21%	11,1%	83,5	79,2	87,5

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

1. Παιδαγωγός, εκπαιδευτικός, μέλος του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού ή του ειδικού βοηθητικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, επιμελητής, προπονητής ή **γιατρός που παρέχει τις υπηρεσίες του σε ανήλικο**, ο οποίος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του πληροφορείται ή διαπιστώνει με οποιονδήποτε τρόπο, ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος ανηλίκου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, **υποχρεούται να το αναφέρει αμελλητί στις αρμόδιες διωκτικές αρχές**. Την ίδια υποχρέωση έχει **ιατρός που με βάση σοβαρά αντικειμενικά ευρήματα της ιατρικής εξέτασης διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος ενηλίκου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας**.

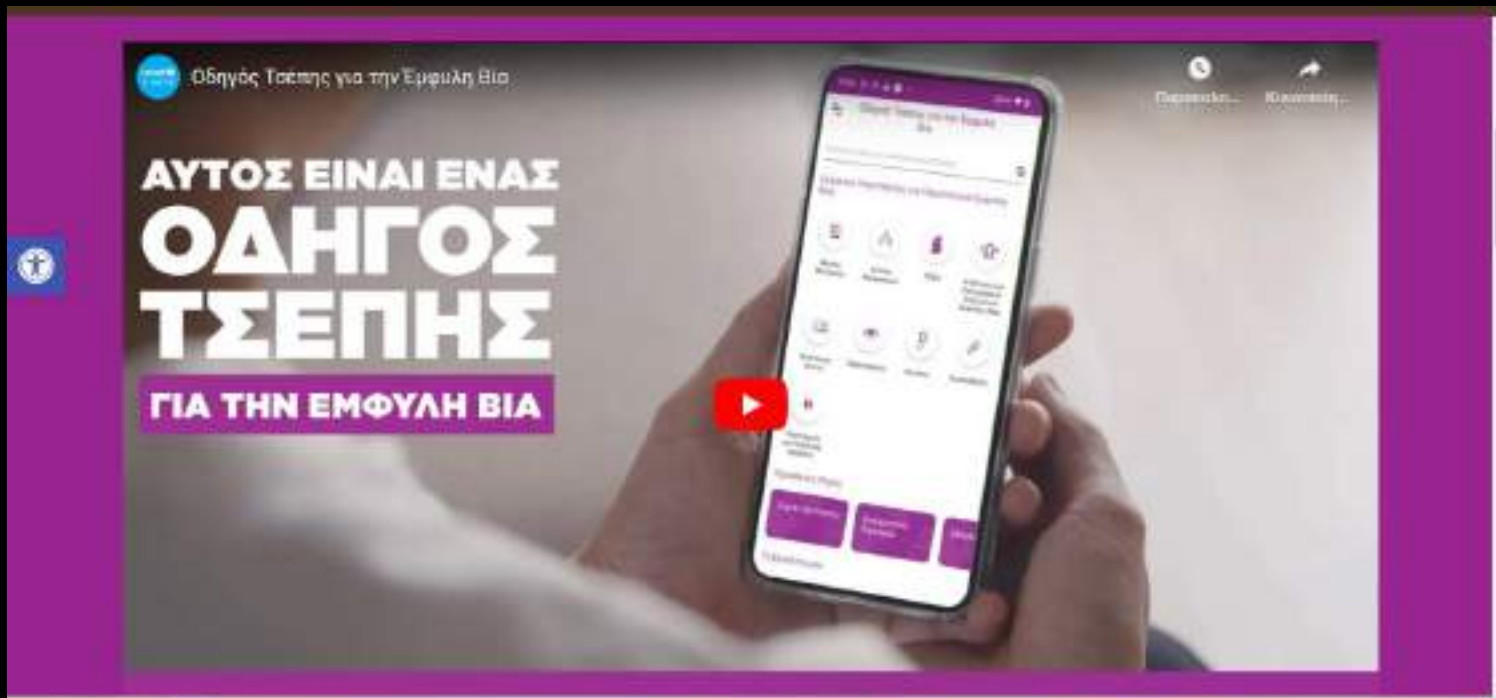
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

- Πρόληψη σε όλα τα επίπεδα
- Εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων
- Αξιολόγηση της επικινδυνότητας για κλιμάκωση της βίας
- Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών
- Ενημέρωση για τα δικαιώματα και τους νόμους σε ισχύ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ GREVIO (2023)

- Κενά στη συνεργασία και τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων και ανάγκη ενοποιημένων πρωτοκόλλων αντιμετώπισης περιστατικών έμφυλης βίας
- Ελλιπής συλλογή δεδομένων στην υγεία
- Ανάγκη περαιτέρω εκπαίδευσης δικαστών και εισαγγελέων
- Ζητήματα φιλοξενίας θυμάτων σε επείγουσες καταστάσεις
- Απουσία εξειδικευμένων κέντρων για θύματα βιασμού και σεξουαλικής βίας
- Ελλιπής νομική κάλυψη σε περιπτώσεις επικοινωνίας γονέων-τέκνων όταν υπάρχει ενδοοικογενειακή βία
- Αναποτελεσματικό σύστημα επιβολής και τήρησης μέτρων προσωρινής προστασίας
- Ασαφής έλεγχος ευαλωτότητας των γυναικών και των κοριτσιών κατά την αξιολόγηση και εξέταση των αιτημάτων διεθνούς προστασίας.

GBV POCKET GUIDE APP (1/2023)

ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΚΑΙ ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

PANIC BUTTON

- Η εφαρμογή του προγράμματος **Panic Button** (κουμπί πανικού) ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2023 σε Αττική και Θεσσαλονίκη.
- Από τις Γενικές Αστυνομικές διευθύνσεις Αττικής και Θεσσαλονίκης, **3599** γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας έχουν ενημερωθεί για την εφαρμογή και **915 την εγκατέστησαν στα κινητά τους τηλέφωνα.**
- Από τις εξυπηρετούμενες των Συμβουλευτικών Κέντρων 352 γυναίκες έχουν ενημερωθεί και **71 έχουν εγκαταστήσει την εφαρμογή.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

